

stóra ávirkan á úrslitið av seinastu samráðingunum?

— Eg meti, at hetta arbeiðið hevur havt ómetliga stóran týdning, fyrst og fremst fyri at styrkja feroysku síðuna, soleiðis at vit kendu okkum uppáftur meira sannfðardar um okkara rættindi, og harnæst á tann hátt, at danir hava vitað, at tað lá helst eitt dygdararbeiði aftanfyrri hetta álit, og sum hevði útvegað bæði fólkarættarligar, stjórnrættarligar og ríkisrættarligar próvforslur, og at ein var langt ávegis í hugsanunum um, hvussu ein praktisk avtala um fyrisiting av ókinum, kundi fást í lag og kundi uppfylla tað, sum stjórnin helst vildi meta sum rættvis og rimulig krøv vegna ríkið.

Støðan mýkt

Og legmaður heldur fram:

— Vitanin um — at komu ikki samráðingar í gongd nú, so høvdu feroingar litlan annan møguleika enn at fara rættarinnar veg, annaðhvørt altjóða rættarlaga við onkran gerðarrætt ella við vanligan danskan rætt, ella at ein royndi at fáa eina beinleiðis samráðing millum løgtingið og landsstýrið øðrumegin og dansku stjórnina og alt fólkatingið hinumegin — hevur væl eisini medvirkið til, at støðan er mýkt, tí uttan mun til hvussu úrslitið av slíkum royndum vildi blivið, so hevði tað ikki verið serliga gott at framt hetta uppvaskið fyri okkum. Tað vildi eisini verið sera óhóskandi og í mótstrið við tað góða samarbeiði, sum hevur verið millum Føroyar og Danmark og tann hátt vit higartil hava loyst trætumál og ósemjur.

Samráðing og aftur samráðing

— Kom tað dátt við, at danir nú bráðliga

broyttu støðu í hesum málinum?

— Tað kom mær ikki so ógíliga dátt við, men tað kom kanska eitt sindur fyrr enn eg hevði væntað, men eg havi sum kunnugt alla tíðina trúð uppá samráðingar, ikki bert í hesum málinum, men eg havi sum so ofta sagt, at vinnur tú ikki á mál í einari samráðing, so er at leggja á aftur fjórana og royna og royna ferð eftir ferð, royna at finna nýggjar vegir inn í kjarnan í einum máli, og tað eydnaðist so hesaferð.

Javnaðarflokkurin — tjóðveldisflokkurin!

— Nú er tað greitt, at javnaðarflokkurin og tjóðveldisflokkurin hava ikki júst somu støðu í undirgrundarmálinum. Hvussu ber tað til, at júst hesir flokkar kundu koma til eina semju um henda spurning?

— Eg veit ikki, um tað er greitt, at javnaðarflokkurin og tjóðveldisflokkurin ikki hava somu støðu í undirgrundarmálinum, sum tit siga. Tað er greitt, at tjóðveldisflokkurin hevur ein politikk, sum hevur loysing sum endamál, meðan javnaðarflokkurin, sum tann sjálfstýrisflokkur hann í praksis hevur verið alla livitið sína, ikki hevur havt loysing sum endamál, men loysn á tjóðskaparligum spurningum og loysn á spurningum, sum viðvíkja rimuligum feroyskum rættindum. Og tá ein er í samgongu, so er rættiliga greitt, at ein royndi at fáa loyst málini sambært tann rætt, ein hevur, og tjóðveldisflokkur og javnaðarfólkugu sjálvsagt ásanna, at vit liva undir eini heimastýrisskipan, at vit eru í ríkisfelagsskapi, og tí mugu loysa mál soleiðis sum fyriskipað er sambært henda ríkisfelagsskapin.

Tað var rættiliga uðliga í tíðini, áðrenn samráðingar seinast í 1986, at Erlendur Patursson og Sigurd Joensen í einum riti, teir skrivaðu, gjørdur greitt, at tað vóru tey givnu rættindini vit eiga í dag, vit skuldu fara eftir, og tað kundu vit javnaðarmenn, tjóðveldismenn, sjálfstýrismenn og framboðsmenn so verða samdir í at útvega feroysingum.

— Hvussu sær framtíðin tá út?

— Hvussu verður í framtíðini er so ein annar spurningur. Tað eru sjálvsagt nógvir spurningar at taka støðu til undir teimum samráðingum, sum nú vera, áðrenn semja er um, at partarnir kunnu siga seg vera nøgðar hvør sær.

Undirgrund og valstrið

— Kemur tann semja, sum nú er nádd, ikki at ávirka valstriðið til løgtingsvalið og hevur tú sum legmaður ikki í veruleikanum tikið eitt amboð úr hondunum á tjóðveldisflokkinum, sum teir annars ætlaðu at brúka undir valstriðum.

— Tað er eingin loyna,

at undirgrundarmálið hevur verið uppi í øllum valstriðum, og teir ymsu flokkarnir hava havt sína loysn at bjóða fram í hesum máli. Anker Jørgensen, partamaður mín í Danmark, stuðlaði tjóðveldishugsanini rættiliga væl í sinari tíð, soleiðis sum Schlüter eisini hevur gjørt í eina tíð við at siga, at einasti máti, undir-

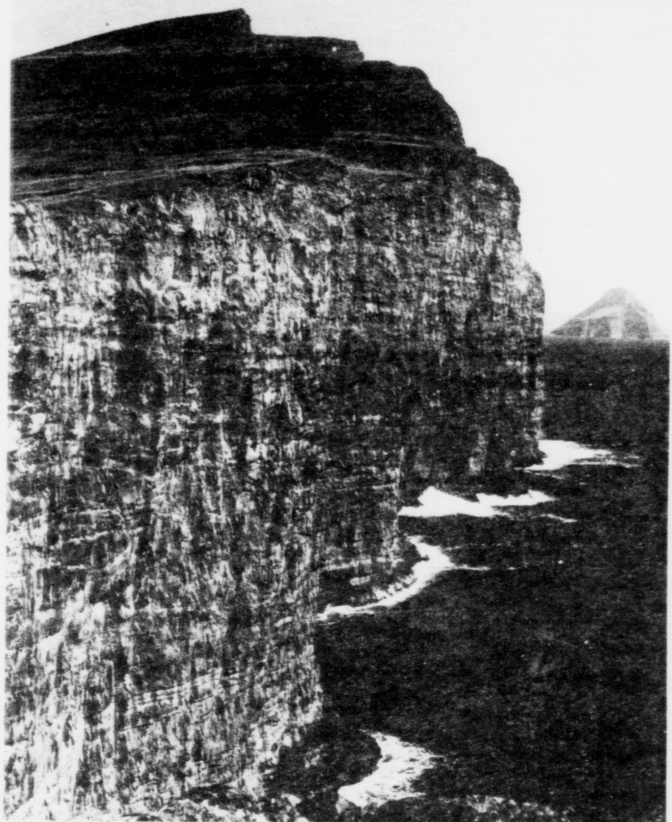
Løgtingið fær alt loggávvald í undirgrundarmálinum, verður tað gjørt til sermál

grundin kann gerast til sermál, er við loysing. Javnaðarflokkurin í Føroyum og aðrir flokkar við, hava vist á tað øvugta, og tað visir seg nú, at tað ber til at gera málsekið til sermál, uttan at fremja eina loysing. So hvussu flokkar vilja nýta hetta í einum komandi valstriði dugi eg ikki at siggja. Eg haldi, at allir flokkar kunnu fegnast um, at rokkið er á mál, og vit fáa møguleika at samráða okkum fram til tey rættindi vit eiga undir galdandi skipan.

Anker ella Schlüter!

— Hvussu kennist tað at rokka á mál í hesum spurningi saman við eini borgaraligari stjórn og ikki eina javnaðarstjórn?

— Tað er rættiliga tilvildarligt, hvør situr í stjórn. Sum eg havi sagt so ofta, so skal eitt mál mýkjast. Tað skulu so og so nógvar samráðingarumfør til, áðrenn eitt úrslit spyrst, og nú var tað so av tilvild ein borgaralig

— Tað mest týðningarmikla í øllum undirgrundarmálinum er, at vit feroingar hava avgerðarrættin, og at tað eru vit, sum kunnu siga, hvat skal henda, og nær, hvør skal hava útviklingin um hendi osfr., men vit mugu samstundis ásanna, at vit eru ikki førir fyri at hava alt um hendi einsamallir, sigur Atli Dam.

Óli Petersen var beinrakin, tá hann undan næstseinasta fólkatingsvali lysti støðu flokkanna til undirgrundarmálið.